Samling af Afgørelser

RETTENS DOM (Sjette Afdeling)

27. september 2012 *

»Femte rammeprogram for indsats inden for forskning, teknologisk udvikling og demonstration — kontrakter vedrørende projekterne »Formation of a New Design House for MST« og »Assessment of a New Anodic Bonder« — tilbagesøgning af en del af det udbetalte finansielle bidrag — beslutning, der kan tvangsfuldbyrdes — afgørelse, der under sagen ændrer den anfægtede beslutning — det juridiske grundlag for søgsmålet — de anførte anbringenders karakter — berettiget forventning — begrundelsespligt — princippet om god forvaltningsskik«

I sag T-387/09,

**Applied Microengineering Ltd**, Didcot (Det Forenede Kongerige), først ved advokaterne P. Walravens og J. De Wachter, derefter ved advokaterne P. Walravens og J. Blockx,

sagsøger,

mod

**Europa-Kommissionen** ved S. Petrova, som befuldmægtiget, bistået af advokat R. Van der Hout,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af Kommissionens beslutning K(2009) 5797 af 16. juli 2009 vedrørende tilbagesøgning af 258 560,61 EUR med tillæg af renter, som sagsøgeren skylder inden for rammerne af projekterne IST-1999-11823 FOND MST (Formation of a New Design House for MST) og IST-2000-28229 ANAB (Assessment of a New Anodic Bonder),

har

RETTEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, H. Kanninen, og dommerne N. Wahl og S. Soldevila Fragoso (refererende dommer),

justitssekretær: fuldmægtig T. Weichert,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 12. juni 2012,

afsagt følgende

* Processprog: engelsk.

## Dom

### Retsforskrifter

1 Artikel 256, stk. 1, EF har følgende ordlyd: »De af Rådets og Kommissionens beslutninger, der indebærer en forpligtelse for andre end stater til at betale en pengeydelse, kan tvangsfuldbyrdes.«

2 Artikel 72, stk. 2, i Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 af 25. juni 2002 om finansforordningen vedrørende De Europæiske Fællesskabers almindelige budget (EFT L 248, s. 1) bestemmer, at »[i]nstitutionen kan formalisere fastlæggelsen af en fordring på andre end stater ved en beslutning, der kan tvangsfuldbyrdes, jf. artikel 256 [EF]«.

### Sagens faktiske omstændigheder

3 Det Europæiske Fællesskab, repræsenteret ved Europa-Kommissionen, har indgået to aftaler om tilskud med sagsøgeren, Applied Microengineering Ltd, inden for rammerne af det femte rammeprogram for Fællesskabets indsats inden for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (1998-2002).

4 Den første kontrakt, som har referencenr. IST-1999-11823 og titlen »Formation of a New Design House for MST« (herefter »FOND MST-kontrakten«), blev indgået af Fællesskabet, repræsenteret ved Kommissionen, og sagsøgeren som eneste hovedkontrahent den 21. december 1999 for en periode på 24 måneder fra den 1. januar 2000. Dens almindelige kontraktvilkår var dem, der gælder for den type standardaftaler, der indgås med »én kontrahent (monocontractant)«, om specifikke ledsageforanstaltninger til indførelse af ny teknologi.

5 Den anden kontrakt, som har referencenr. IST-2000-28229 og titlen »Assessment of a New Anodic Bonder« (herefter »ANAB-kontrakten«), blev indgået af Fællesskabet, repræsenteret ved Kommissionen, og fire selskaber, herunder sagsøgeren, og blev undertegnet den 14. november 2001, i første omgang for en periode på 15 måneder fra den 1. december 2001. Denne kontrakt blev ændret fem gange for at tage hensyn til ændrede kontaktoplysninger for visse kontrahenter, forlænge varigheden til i alt 25 måneder og udskifte projektkoordinatoren den 1. august 2003, hvor sagsøgeren således afløste et andet selskab. Dens almindelige kontraktvilkår var dem, der gælder for den type standardaftaler, der indgås med »flere kontrahenter (pluricontractant)« om specifikke ledsageforanstaltninger til indførelse af ny teknologi.

6 Ved forhandlingen af hver kontrakt udfyldte sagsøgeren en formular som forberedelse til kontraktindgåelsen (Contract Preparation Form, herefter »formularen«) med henblik på at give oplysninger om projektets indhold såvel som en administrativ sammenfatning af omkostningerne og af deres fordeling pr. år. I denne forbindelse henviste sagsøgeren til de samme regler vedrørende finansiering og bogføring, som selskabet allerede havde sendt til Kommissionen sammen med en tidligere kontrakt, der var blevet finansieret i henhold til det fjerde rammeprogram for indsats inden for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (1994-1998), i hvilken forbindelse selskabet havde oplyst sine timelønninger på grundlag af »gennemsnitlige lønninger« og ikke de reelle lønninger. Sagsøgeren sendte formularen vedrørende FOND MST-kontrakten til Kommissionen den 10. november 1999 og formularen vedrørende ANAB-kontrakten i marts 2001.

7 I artikel 3, stk. 1, i FOND MST-kontrakten og i ANAB-kontrakten er det fastsat, at de samlede støtteberettigede omkostninger til projekterne skønnes at beløbe sig til henholdsvis 450 000 og 918 808 EUR. I denne bestemmelses stk. 2 anføres, at Fællesskabet finansierer disse omkostninger indtil et maksimalt beløb på henholdsvis 450 000 og 560 000 EUR. I henhold til bestemmelsens stk. 3 indbetales disse finansielle bidrag efter fremgangsmåden fastsat i artikel 3 i bilag II til disse kontrakter

for så vidt angår FOND MST-kontrakten på sagsøgerens bankkonto og for så vidt angår ANAB-kontrakten på koordinatorens bankkonto, idet denne er pligtig at udbetale dem til hovedkontrahenterne.

8 Ifølge artikel 3, stk. 3, i bilag II til disse kontrakter skal Kommissionens forskellige betalinger indtil godkendelsen af den sidste delleverance blot betragtes som forskud.

9 I nævnte artikels stk. 4 præciseres det, at hvis disse betalinger viser sig at overstige det beløb, som Kommissionen faktisk er pligtig at betale, skal dens medkontrahenter tilbagebetale forskellen til den inden for en frist, som Kommissionen fastsætter ved rekommanderet brev med modtagelseskvittering. I tilfælde af, at tilbagebetalingen ikke foretages inden for fristen, tilskrives det skyldige beløb renter efter den sats, som Den Europæiske Centralbank (ECB) anvender på sine vigtigste refinansieringstransaktioner, den første dag i den måned, hvor den af Kommissionen fastsatte frist udløb, hvortil lægges 1,5 procentpoint, medmindre der løber renter på i henhold til en anden kontraktklausul. Renterne løber fra den af Kommissionen fastsatte frists udløb, indtil hovedstolen betales.

10 I samme stykke præciseres desuden, at når Kommissionen har en fordring på en af sine medkontrahenter og beslutter at udstede et påkrav med henblik på opkrævningen heraf til vedkommende, udgør dette betalingspåkrav et tvangsfuldbyrdelsesgrundlag i artikel 256 EF's forstand.

11 FOND MST-kontrakten og ANAB-kontrakten er ifølge deres artikel 5, stk. 1, reguleret af belgisk ret. Denne bestemmelses stk. 2 indeholder en voldgiftsbestemmelse i artikel 238 EF's forstand, som tillægger Retten, og ved appel Domstolen, enekompetence til at påkende enhver tvist mellem Fællesskabet på den ene side og de andre kontrahenter på den anden side om gyldigheden, anvendelsen eller ethvert fortolkningsspørgsmål vedrørende disse kontrakter.

12 I henhold til bestemmelserne i artikel 17, stk. 1, i bilag II til de to kontrakter »kan Kommissionen, eller enhver repræsentant for den, som den har givet beføjelse dertil, indlede en revision på et hvilket som helst tidspunkt, mens kontrakten løber, og indtil fem år efter hver udbetaling af det fællesskabsbidrag, der er fastsat i artikel 3, stk. 1, første afsnit, i dette bilag«.

13 På grundlag af disse bestemmelser anmodede Kommissionen et revisionsfirma om at foretage en finansiel revision af sagsøgerens opgørelser over afholdte omkostninger, hvilket sagsøgeren blev underrettet om den 16. august 2005. Revisionen fandt sted den 13.-17. februar 2006, og revisionsfirmaet sendte sin foreløbige revisionsrapport til sagsøgeren den 22. september 2006 med posten og elektronisk. Da sagsøgeren ikke havde modtaget papirudgaven af denne rapport, genfremsendte revisionsfirmaet rapporten elektronisk den 6. november 2006 og fastsatte en ny frist på en måned for sagsøgeren til at fremsætte bemærkninger i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 17, stk. 3, i bilag II til de to kontrakter. Rapporten påpegede, at det var nødvendigt at foretage en række justeringer af udgifter til personale, anvendelse af en underleverandør, rejseudgifter og andre konkrete udgifter.

14 Sagsøgerens økonomidirektør, som varetog kontakten med revisionsfirmaet, bad om en uges forlængelse af fristen med henblik på at kommentere rapporten, hvilket blev ham bevilget den 13. december 2006, men han fremsatte i sidste ende ingen bemærkninger på trods af to rykkerskrivelser af 10. og 17. januar 2007 samt af, at en yderligere anmodning om fristforlængelse den 17. januar 2007 blev ham bevilget. Derefter underskrev revisionsfirmaet sin rapport den 20. april 2007. Kommissionen meddelte ved rekommanderet brev af 21. maj 2007 sagsøgeren, at revisionen var afsluttet, henset til, at sagsøgeren ikke havde svaret, og at Kommissionen bifaldt konklusionerne i rapporten. I den endelige og af Kommissionen godkendte revisionsrapport konkluderedes det, at de omkostninger, som Kommissionen oprindeligt havde godkendt, skulle justeres i størrelsesordenen 135 262,94 EUR for FOND MST-kontrakten og 123 297,67 EUR for ANAB-kontrakten.

15 I henhold til bestemmelserne i artikel 17, stk. 4, i bilag II til disse to kontrakter kan Kommissionen på grundlag af konklusionerne i revisionsrapporten vedtage enhver hensigtsmæssig foranstaltning, som den måtte finde fornøden, herunder påkrav om hel eller delvis tilbagebetaling af den af Kommissionen udbetalte støtte.

16 Den 6. september 2007 tilsendte Kommissionen således sagsøgeren to skrivelser med forudgående information, hvori den anførte, at den ikke-støtteberettigede andel af omkostningerne, som sagsøgeren havde afholdt, og som Kommissionen havde lagt ud for, som følge af konklusionerne i revisionsrapporten ville blive opkrævet. Desuden meddelte Kommissionen sagsøgeren, at dens tjenestegrene havde pligt til at tilbagesøge Fællesskabets finansielle bidrag i størrelsesordenen 135 262,94 EUR for FOND MST-kontrakten og 123 297,67 EUR for ANAB-kontrakten. Den præciserede, at der ville blive udstedt debetnotaer snarest.

17 Ved skrivelse af 22. oktober 2007 udstedte Kommissionen således to debetnotaer til sagsøgeren lydende på betaling af henholdsvis 135 262,94 og 123 297,67 EUR inden den 26. november 2007.

18 Ved e-mail af 29. oktober 2007 meddelte sagsøgerens økonomidirektør Kommissionen, at han ikke havde videregivet revisionsrapporten til sin ledelse, som ikke var blevet underrettet om sagens forløb, og at han havde sagt sin stilling op.

19 Den 9. november 2007 tilsendte sagsøgeren Kommissionen et svar på de punkter, der var blevet behandlet i revisionsrapporten, og nævnte bl.a. de problemer, der var opstået inden for rammerne af ANAB-kontrakten som følge af koordinatorens udskiftning, den positive vurdering af de endelige tekniske rapporter og spørgsmålet om støtteberettigede omkostninger, henset til de reelle timelønninger samt tidsdiskrepans for så vidt angår arbejdstidsregistreringerne. Kommissionen videresendte denne skrivelse til revisionsfirmaet, der svarede sagsøgeren den 28. januar 2008. Sagsøgeren reagerede herpå den 3. juni 2008 ved at fremsætte nye bemærkninger over for Kommissionen og ved at anmode den om vejledning i proceduren for at anfægte de to debetnotaer.

20 Den 22. august 2008 meddelte Kommissionen sagsøgeren, at selskabets bemærkninger til revisionsrapporten ikke havde frembragt noget nyt, der kunne begrunde en genoptagelse af revisionsproceduren.

21 Den 8. september 2008 bestred sagsøgeren igen Kommissionens konklusion, og den 24. oktober 2010 sendte denne sagsøgeren to skrivelser med meddelelse om beregning af morarenter.

22 Den 11. februar 2009 bestred sagsøgeren de to debetnotaer, og den 16. juli 2009 vedtog Kommissionen beslutning K(2009)5797 vedrørende tilbagesøgning af 258 560,61 EUR med tillæg af renter, som [sagsøgeren] skylder inden for rammerne af projekterne IST-1999-11823 FOND MST (Formation of a New Design House for MST) og IST-2000-28229 ANAB (Assessment of a New Anodic Bonder), hvorved den krævede tilbagebetaling af 135 262,94 og 123 297,67 EUR med tillæg af morarenter på grundlag af bestemmelserne i artikel 256 EF (herefter »den anfægtede beslutning«).

23 På grund af en faktisk fejl i debetnotaen vedrørende ANAB-kontrakten udstedte Kommissionen en kreditnota på 57 227,32 EUR til sagsøgeren.

24 Den 25. marts 2010 vedtog Kommissionen afgørelse K(2010) 2125 om berigtigelse af den anfægtede beslutning, hvorved den anfægtede beslutnings artikel 1 blev erstattet af en ny artikel, der ændrede det beløb, som sagsøgeren skal betale tilbage til Kommissionen for så vidt angår ANAB-kontrakten, fra 123 297,67 til 66 070,35 EUR.

## Retsforhandlinger og parternes påstande

25 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 26. september 2009 har sagsøgeren anlagt denne sag i henhold til artikel 230 EF.

26 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Sjette Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling.

27 Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret spørgsmålene fra Retten under retsmødet den 12. juni 2012.

28 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

— Den anfægtede beslutning annulleres.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

29 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

## Retlige bemærkninger

30 Sagsøgeren har anført syv anbringender til støtte for søgsmålet. Det første anbringende vedrører en tilsidesættelse af væsentlige formkrav. For det andet har sagsøgeren anført, at Kommissionens søgsmål er forældet. For det tredje har sagsøgeren gjort gældende, at Kommissionen har foretaget en åbenbart urigtig bedømmelse af de regler, som finder anvendelse på støtteberettigede omkostninger. Det fjerde anbringende vedrører en tilsidesættelse af grundlæggende sociale rettigheder. Med det femte anbringende har sagsøgeren påberåbt sig en tilsidesættelse af princippet om den berettigede forventning. Det sjette anbringende vedrører en utilstrækkelig begrundelse. Endelig har sagsøgeren med det syvende anbringende gjort gældende, at Kommissionen har tilsidesat princippet om god forvaltningsskik.

### *Om den af Kommissionen rejste formalitetsindsigelse*

31 Under retsmødet rejste Kommissionen en formalitetsindsigelse, hvorefter sagsøgeren ikke længere har nogen retlig interesse efter vedtagelsen af afgørelsen af 25. marts 2010, som ændrede den anfægtede beslutnings artikel 1, og eftersom sagsøgeren ikke har anmodet om at måtte ændre sine påstande og anbringender.

32 Sagsøgeren anser sit søgsmål for fortsat at kunne antages til realitetsbehandling, eftersom afgørelsen af 25. marts 2010 udelukkende har til formål at rette en faktisk fejl, som Kommissionen begik ved fastsættelsen af det beløb, den har gjort krav på, men ikke den anfægtede beslutnings andre aspekter, herunder velbegrundetheden af den fordring, der opkræves af sagsøgeren, som fortsat bestrider fordringen.

33 Det bemærkes, at Kommissionen for at rette en regnefejl, som sagsøgeren gjorde opmærksom på i stævningen, under sagen har vedtaget en afgørelse med henblik på at erstatte den anfægtede beslutnings artikel 1 med en ny artikel, der ændrer størrelsen af det beløb, som sagsøgeren skal betale tilbage til Kommissionen for så vidt angår ANAB-kontrakten, fra 123 297,67 til 66 070,35 EUR. Derimod har Kommissionen ikke ændret den anfægtede beslutnings øvrige indhold.

34 Det fastslås som følge heraf, at kun det argument, som sagsøgeren anførte i stævningen om en forkert beregning af de beløb, der skal tilbagebetales for så vidt angår ANAB-kontrakten, har mistet sin genstand på grund af ændringsafgørelsen, og at sagsøgeren fortsat har en retlig interesse, der omfatter alle de øvrige anbringender og argumenter, der er anført i stævningen.

*Om det juridiske grundlag for søgsmålet*

35 Under retsmødet bekræftede sagsøgeren, at søgsmålet er anlagt i henhold til artikel 230 EF. Kommissionen gav derimod udtryk for den opfattelse, at det andet og fjerde anbringende i stævningen ikke kan antages til realitetsbehandling inden for rammerne af et annullationssøgsmål.

36 Ifølge fast retspraksis hører retsakter, som er vedtaget af institutionerne, og som er en uadskillelig del af et rent kontraktforhold, som følge af selve deres karakter ikke til de retsakter, der er nævnt i artikel 249 EF (Rettens kendelse af 9.1.2001, sag T-149/00, Innova mod Kommissionen, Sml. II, s. 1, præmis 28, og af 10.5.2004, sag T-314/03, Musée Grévin mod Kommissionen, Sml. II, s. 1421, præmis 64, samt Rettens dom af 10.6.2009, forenede sager T-396/05 og T-397/05, ArchiMEDES mod Kommissionen, Sml. II, s. 70, præmis 54).

37 Hvis Den Europæiske Unions retsinstanser anså sig for at være kompetente til at træffe afgørelse om sådanne retsakter, ville der nemlig i tilfælde, hvor kontrakten ikke indeholder en voldgiftsklausul, bestå en risiko for, at disse retsinstansers kompetence ville blive udvidet ud over de tvister, hvis påkendelse udtømmende er forbeholdt dem ved artikel 240 EF, som forbeholder de nationale dømmende myndigheder en almindelig kompetence til at påkende søgsmål, hvori Unionen er part (Domstolens dom af 11.7.1985, sag 43/84, Maag mod Kommissionen, Sml. s. 2581, præmis 26; jf. ligeledes i denne retning Rettens kendelse af 3.10.1997, sag T-186/96, Mutual Aid Administration Services mod Kommissionen, Sml. II, s. 1633, præmis 45-52).

38 Til forskel fra retsakterne omhandlet ovenfor i præmis 36 hører beslutninger, der kan tvangsfuldbyrdes, som omhandlet i artikel 256 EF, idet andet ikke er bestemt i EF-traktaten, til de retsakter, der er omfattet af artikel 249 EF, hvis velbegrundethed kun kan anfægtes for den retsinstans, som behandler annullationssøgsmålet, på grundlag af artikel 230 EF (Rettens kendelse af 13.9.2011, sag T-224/09, CEVA mod Kommissionen, ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 59).

39 Det gælder særligt, når en beslutning, der kan tvangsfuldbyrdes, er vedtaget med henblik på opkrævning af en fordring, der udspringer af en kontrakt, som en institution har indgået. Selv om en sådan type kontrakt, ligesom i det foreliggende tilfælde, udtrykkeligt muliggør vedtagelse af sådanne beslutninger, defineres deres juridiske karakter nemlig ikke af kontrakten eller den nationale ret, der finder anvendelse herpå, men af EF-traktaten og særligt dennes artikel 256. Sidstnævnte fastsætter imidlertid ikke nogen juridisk undtagelsesordning for beslutninger, der kan tvangsfuldbyrdes, og som er vedtaget med henblik på opkrævning af en fordring i henhold til kontrakt.

40 Når et annullationssøgsmål indbringes for Unionens retsinstanser på grundlag af bestemmelserne i artikel 230 EF, skal de efterprøve lovligheden af den anfægtede retsakt i forhold til EF-traktaten eller enhver retsregel vedrørende traktatens anvendelse, og dermed i forhold til EU-retten (jf. i denne retning Domstolens dom af 17.12.1970, sag 11/70, Internationale Handelsgesellschaft, Sml. 1970, s. 235, org.ref.: Rec. s. 1125, præmis 3). Derimod kan en sagsøger inden for rammerne af et søgsmål anlagt i henhold til artikel 238 EF kun foreholde den medkontraherende institution tilsidesættelser af kontraktbestemmelser eller af den ret, der finder anvendelse på kontrakten (jf. i denne retning Domstolens dom af 18.12.1986, sag 426/85, Kommissionen mod Zoubek, Sml. s. 4057, præmis 4, og Rettens kendelse af 8.2.2010, sag T-481/08, Alisei mod Kommissionen, Sml. II, s. 117, præmis 94-96).

41 Heraf følger i det foreliggende tilfælde, at de anbringender, der er anført i stævningen, hvormed Retten anmodes om at udtale sig om lovligheden af den anfægtede beslutning, der kan tvangsfuldbyrdes i artikel 256 EF's forstand, i forhold til kontraktbestemmelserne og den nationale ret, der finder anvendelse på kontrakten, ikke kan antages til realitetsbehandling.

42 Hvert af de af sagsøgeren anførte anbringender skal behandles et ad gangen i lyset af disse principper.

*Om det første anbringende vedrørende tilsidesættelse af væsentlige formkrav*

43 Sagsøgeren har anført, at Kommissionen har tilsidesat visse væsentlige formkrav dels ved at sende visse skrivelser stilet til selskabet til en forkert adresse, dels ved at afvise at genoptage revisionsproceduren som svar på sagsøgerens bemærkninger. Kommissionen mener ikke, at den har tilsidesat nogen væsentlige formkrav, og har fremfremhævet sagsøgerens forsømmelighed, idet selskabet kun har meddelt den én adresseændring.

44 Dette anbringende kan ikke antages til realitetsbehandling inden for rammerne af et søgsmål anlagt i henhold til bestemmelserne i artikel 230 EF, for så vidt som anbringendet alene vedrører væsentlige formkrav fastsat i kontraktbestemmelserne og ikke EU-retlige regler.

*Om det andet anbringende vedrørende forældelse af Kommissionens søgsmål*

45 I henhold til bestemmelserne i artikel 17, stk. 1, i bilag II til FOND MST-kontrakten og ANAB-kontrakten »kan Kommissionen, eller enhver repræsentant for den, som den har givet beføjelse dertil, indlede en revision på et hvilket som helst tidspunkt, mens kontrakten løber, og indtil fem år efter hver udbetaling af det fællesskabsbidrag, der er fastsat i artikel 3, stk. 1, første afsnit, i dette bilag«. I disse teksters artikel 3, stk. 1, første afsnit, beskrives betalingsmåderne for fællesskabsbidraget, idet der sondres mellem for det første »det første forskud«, som skal udbetales inden for en frist på højst 60 dage efter kontraktens indgåelse, for det andet »periodiske udbetalinger«, som skal foretages inden for en frist på højst 60 dage efter Kommissionens godkendelse af delrapporterne, de dertilhørende opgørelser over afholdte omkostninger og projektets andre delleverancer, samt for det tredje »den endelige betaling«, som skal foretages inden for en frist på højst 60 dage efter datoen for Kommissionens godkendelse af den sidste delleverance af projektet.

46 Parterne er uenige om fortolkningen af denne artikel 17, stk. 1, i bilag II til disse to kontrakter, idet sagsøgeren mener, at der var indtrådt forældelse af Kommissionens søgsmål for så vidt angår betalinger foretaget mere end fem år før den 27. september 2005, hvor revisionsproceduren vedrørende forskuddene blev indledt, hvorimod Kommissionen mener, at forældelsesfristen først begyndte at løbe fra den første udbetaling, hvormed faktisk afholdte omkostninger blev godtgjort.

47 Da anbringendet vedrører fortolkningen af kontraktbestemmelserne, kan det ikke antages til realitetsbehandling inden for rammerne af et søgsmål anlagt i henhold til bestemmelserne i artikel 230 EF.

*Om det tredje anbringende vedrørende en åbenbart urigtig bedømmelse af de regler, som finder anvendelse på støtteberettigede omkostninger*

Om henvisningen i revisionsrapporten til forkerte bestemmelser

48 Sagsøgeren har i replikken anført, at selskabet i kraft af Kommissionens svarskrift har indset, at revisoren anvendte en forkert nummerering af artiklerne i ANAB-kontrakten, hvilket bevirker, at hele revisionsproceduren er en nullitet.

49 Selv om et anbringende vedrørende et forkert valg af hjemmel kan antages til realitetsbehandling inden for rammerne af et søgsmål anlagt i henhold til bestemmelserne i artikel 230 EF, bemærkes, at sagsøgeren i det foreliggende tilfælde har anført, at revisoren i sin rapport baserede sig på forkerte

kontraktbestemmelser, men at sagsøgeren ikke bestrider rigtigheden af den anfægtede beslutnings hjemmelsgrundlag, som er artikel 256 EF og forordning nr. 1605/2002. Følgelig kan dette anbringende ikke antages til realitetsbehandling.

Om en åbenbart urigtig bedømmelse af de støtteberettigede omkostninger

50 Sagsøgeren har desuden anført, at Kommissionen har foretaget en åbenbart urigtig bedømmelse af de regler, som finder anvendelse på støtteberettigede omkostninger, ved at anvende revisorens fortolkning af kontraktbestemmelserne.

51 Da argumenterne vedrører fortolkningen af kontraktbestemmelserne, kan de ikke antages til realitetsbehandling inden for rammerne af et søgsmål anlagt i henhold til bestemmelserne i artikel 230 EF.

*Om det fjerde anbringende vedrørende tilsidesættelse af grundlæggende sociale rettigheder*

52 Sagsøgeren er af den opfattelse, at den anfægtede beslutning bevirker, at selskabets ansatte får en løn, der er meget mindre end mindstelønnen, hvilket udgør en tilsidesættelse af retten til et rimeligt vederlag og dermed en tilsidesættelse af grundlæggende sociale rettigheder.

53 Der bemærkes imidlertid, at der ikke er grundlag i EU-retten for at anse Kommissionen for ansvarlig for, hvordan modtagerne anvender støtte, som de har fået tildelt af Kommissionen inden for rammerne af det femte rammeprogram for indsats inden for forskning, teknologisk udvikling og demonstration. Desuden indebærer den anfægtede beslutning alene et krav om tilbagebetaling af personaleudgifter, som Kommissionen ikke anser for støtteberettigede i henhold til kontraktbestemmelserne, og har ikke til formål at fastsætte timelønnen for sagsøgerens ansatte med tilbagevirkende kraft.

54 Med hensyn til sagsøgerens argument, hvorefter kontrakterne efter belgisk ret skal fortolkes i lyset af parternes fælles hensigt, og betydningen af kontrakterne bl.a. kan fortolkes i lyset af omstændighederne før kontraktindgåelsen, bemærkes, at det ikke kan antages til realitetsbehandling inden for rammerne af et søgsmål anlagt i henhold til bestemmelserne i artikel 230 EF.

55 Derfor skal det fjerde anbringende afvises i sin helhed.

*Om det femte anbringende vedrørende tilsidesættelse af princippet om den berettigede forventning*

56 Sagsøgeren mener, at Kommissionen har tilsidesat princippet om den berettigede forventning ved ikke gennem fem år at have fremsat nogen bemærkning om, at den af sagsøgeren anvendte metode til beregning af lønudgifterne var uacceptabel, skønt Kommissionen havde haft kendskab dertil siden før kontraktindgåelsen.

57 Retten til at påberåbe sig princippet om beskyttelse af den berettigede forventning gælder ifølge fast retspraksis for enhver retsundergiven med begrundede forventninger, som en EU-institution har givet anledning til (Domstolens dom af 11.3.1987, sag 265/85, Van den Bergh en Jurgens og Van Dijk Food Products (Lopik) mod Kommissionen, Sml. I, s. 1155, præmis 44).

58 Retten til at påberåbe sig dette princip er dog betinget af, at tre kumulative betingelser er opfyldt. For det første, at præcise, ubetingede og samstemmende forsikringer, der hidrører fra en pålidelig kilde med den nødvendige bemyndigelse, er fremsat af en EU-myndighed over for parten. For det andet, at disse forsikringer er af en sådan art, at de er egnede til at skabe en berettiget forventning hos den, til hvem de er rettet. For det tredje skal forsikringerne være i overensstemmelse med gældende regler (jf.

Rettens dom af 30.6.2005, sag T-347/03, Branco mod Kommissionen, Sml. II, s. 2555, præmis 102 og den deri nævnte retspraksis, af 23.2.2006, sag T-282/02, Cementbouw Handel & Industrie mod Kommissionen, Sml. II, s. 319, præmis 77, og af 30.6.2009, sag T-444/07, CPEM mod Kommissionen, Sml. II, s. 2121, præmis 126).

59 Med hensyn til den første betingelse følger det af fast retspraksis, at præcise, ubetingede og samstemmende oplysninger, der stammer fra pålidelige kilder med den nødvendige bemyndigelse, udgør sådanne forsikringer, uanset under hvilken form de er afgivet (jf. Rettens dom af 19.3.2003, sag T-273/01, Innova Privat-Akademie mod Kommission, Sml. II, s. 1093, præmis 26). Ingen kan derimod påberåbe sig tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, såfremt administrationen ikke har afgivet præcise løfter (Rettens dom af 18.1.2000, sag T-290/97, Mehibas Dordtselaan mod Kommissionen, Sml. II, s. 15, præmis 59).

60 I det foreliggende tilfælde fremgår det ikke af sagsakterne, at Kommissionen har afgivet præcise forsikringer til sagsøgeren om, at den ville acceptere selskabets metode til beregning af personaleudgifterne.

61 Den blotte omstændighed, at sagsøgeren i de formularer, som selskabet tilsendte Kommissionen før kontraktindgåelsen, havde informeret den om de regler vedrørende finansiering og bogføring, som selskabet havde anvendt i forbindelse med tidligere kontrakter, og at selskabet i forbindelse med en korrespondance i februar og marts 2001 informerede Kommissionen om dets brug af resultatlønninger, kan pr. definition ikke sidestilles med, at Kommissionen har afgivet præcise, ubetingede og samstemmende oplysninger om at ville acceptere denne metode.

62 Da sagsøgeren ikke har påvist nogen præcis forsikring eller noget præcist løfte, der kunne egne sig til at skabe en berettiget forventning om, at Kommissionen ville acceptere selskabets metode til beregning af personaleudgifterne, skal det femte anbringende forkastes som ugrundet, uden at det er nødvendigt at efterprøve de to andre betingelser, der er nævnt i præmis 58 ovenfor.

*Om det sjette anbringende vedrørende tilsidesættelse af begrundelsespligten*

63 Sagsøgeren er af den opfattelse, at Kommissionen ikke har begrundet den anfægtede beslutning tilstrækkeligt.

64 Rækkevidden af begrundelsespligten afhænger ifølge fast retspraksis af arten af den pågældende retsakt og den sammenhæng, der ligger til grund for dens vedtagelse. Begrundelsen skal klart og utvetydigt angive de betragtninger, som den institution, der har udstedt den anfægtede retsakt, har lagt til grund, på en måde, der gør det muligt dels for Unionens retsinstanser at udøve deres prøvelsesret, dels for de berørte parter at få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning med henblik på at forsvare deres rettigheder og på at kontrollere, om beslutningen er korrekt.

65 Det kræves ikke, at begrundelsen angiver alle de relevante faktiske og retlige momenter, da spørgsmålet, om en beslutnings begrundelse opfylder kravene efter artikel 253 EF, ikke blot skal vurderes i forhold til ordlyden, men ligeledes til den sammenhæng, hvori den indgår, samt under hensyn til alle de retsregler, som gælder på det pågældende område (Domstolens dom af 2.4.1998, sag C-367/95 P, Kommissionen mod Sytraval og Brink's France, Sml. I, s. 1719, præmis 63, og Rettens dom af 30.11.2011, sag T-238/09, Sniace mod Kommissionen, ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 37).

66 Navnlig er Kommissionen ikke forpligtet til at tage stilling til alle de argumenter, som de berørte parter har fremført for den. Den behøver kun at redegøre for de faktiske omstændigheder og retlige betragtninger, der har været afgørende med henblik på beslutningens opbygning (Domstolens dom af

1.7.2008, forenede sager C-341/06 P og C-342/06 P, Chronopost og La Poste mod UFEX m.fl., Sml. I, s. 4777, præmis 96, og Rettens dom af 3.3.2010, forenede sager T-102/07 og T-120/07, Freistaat Sachsen m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 585, præmis 180).

67 Såfremt en person har været nært inddraget i forarbejdet til den anfægtede beslutning og således kender grundene til, at administrationen har vedtaget den, er begrundelsespligtens omfang således bestemt af den situation, som dermed er skabt ved en sådan medvirken (jf. i denne retning Domstolens dom af 14.1.1981, sag 819/79, Tyskland mod Kommissionen, Sml. s. 21, præmis 19-21, og af 14.11.1989, sag 14/88, Italien mod Kommissionen, Sml. s. 3677, præmis 11). I denne situation er kravene efter retspraksis på området meget lempeligere (jf. i denne retning Domstolens dom af 11.12.1980, sag 1252/79, Acciaierie e Ferriere Lucchini mod Kommissionen, Sml. s. 3753, præmis 14, og af 28.10.1981, forenede sager 275/80 og 24/81, Krupp Stahl mod Kommissionen, Sml. s. 2489, præmis 10-13).

68 Anbringendet om, at den anfægtede beslutning er utilstrækkeligt begrundet, skal behandles i lyset af disse principper.

69 For det første har sagsøgeren foreholdt Kommissionen, at den i den anfægtede beslutning blot henviste til revisionsrapporten uden at vedlægge denne som bilag og uden selv at foretage en vurdering af omstændighederne.

70 Det skal først og fremmest understreges, at revisionsrapporten er blevet sendt til sagsøgeren, som har haft lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger dertil.

71 Desuden fremgår det af den anfægtede beslutning, at Kommissionen har anført, at nogle af de af sagsøgeren angivne omkostninger ifølge revisionsrapporten var anslået for højt, og at det drejede sig om personaleudgifter, udgifter til bistand fra tredjemand og rejseudgifter, idet den nævnte de pågældende beløb for hver af kontrakterne. Endelig har Kommissionen anført, at da de bemærkninger, som sagsøgeren fremsatte for sent i forhold til de kontraktbestemte frister, ikke havde frembragt yderligere oplysninger, der kunne begrunde en genoptagelse af revisionsproceduren, besluttede Kommissionen at iværksætte proceduren for tilbagesøgning af de omhandlede beløb.

72 Kommissionen har med sin henvisning til revisionsrapporten i den anfægtede beslutning således tilstrækkeligt klart angivet de betragtninger, der lå til grund for, at den besluttede at tilbagesøge de omhandlede beløb, således at sagsøgeren kunne gøre sine rettigheder gældende for Unionens retsinstanser, og at disse kunne efterprøve lovligheden af denne beslutning, uden at det var nødvendigt at vedlægge revisionsrapporten som bilag (jf. i denne retning Domstolens dom af 17.1.1995, sag C-360/92 P, Publishers Association mod Kommissionen, Sml. I, s. 23, præmis 39, samt Rettens dom af 12.1.1995, sag T-85/94, Branco mod Kommissionen, Sml. II, s. 45, præmis 32, og af 24.1.1995, sag T-114/92, BEMIM mod Kommissionen, Sml. II, s. 147, præmis 41).

73 For det andet er sagsøgeren af den opfattelse, at Kommissionen ikke har taget hensyn til de bemærkninger, som selskabet her fremsat til revisionsrapporten. Hertil bemærkes imidlertid, at den anfægtede beslutning er tilstrækkeligt begrundet på dette punkt, idet Kommissionen har nævnt sagsøgerens skrivelser af 9. november 2007 og 3. juni 2008 og anført, at den på baggrund heraf havde vurderet, at skrivelserne intet tilføjede, der kunne begrunde en genoptagelse af revisionsproceduren vedrørende bl.a. personaleudgifterne (lønnedskæringer, beregning af timesatser og meddelelse af satserne før projekternes begyndelse).

74 Følgelig skal det sjette anbringende forkastes i sin helhed.

*Om det syvende anbringende vedrørende princippet om god forvaltningsskik*

75 Sagsøgeren har foreholdt Kommissionen, at den har tilsidesat princippet om god forvaltningsskik og sin forpligtelse til at udvise omhu ved at have afvist at undersøge det bevismateriale, der blev forelagt for den efter afslutningen af revisionsproceduren, og ved at have sendt skrivelser til en forkert adresse.

76 Det bemærkes, at de garantier, som EU-retten giver under den administrative sagsbehandling, bl.a. omfatter princippet om god forvaltningsskik, som er fastsat i artikel 41 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, proklameret i Nice den 7. december 2000 (EFT C 364, s. 1), hvortil er knyttet kravet om, at den kompetente institution omhyggeligt og upartisk skal undersøge alle relevante forhold i den konkrete sag (Rettens dom af 30.9.2003, forenede sager T-191/98 og T-212/98 - T-214/98, Atlantic Container Line m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 3275, præmis 404).

77 Det skal derfor undersøges, om de af sagsøgeren fremsatte klagepunkter kan godtgøre, at Kommissionen har tilsidesat dette princip.

Om fremsendelsen af skrivelser til en forkert adresse

78 Med hensyn til den adresse, hvortil Kommissionen har sendt forskellige skrivelser til sagsøgeren, bemærkes indledningsvis, at sagsøgeren kun har meddelt Kommissionen en adresseændring af den 7. januar 2002 ved en fælles skrivelse til handelspartnere den 25. februar 2002. Sagsøgeren har imidlertid erkendt at have skiftet adresse to gange yderligere den 17. maj 2006 og den 27. november 2007.

79 For det første fremgår det af sagsakterne, at Kommissionen den 16. august 2005 sendte sagsøgeren en skrivelse, hvorved den informerede om indledningen af revisionsproceduren, som rekommanderet brev til selskabets tidligere adresse, som det havde indtil den 7. januar 2002, men at den ikke desto mindre modtog en kvittering for modtagelsen af dette brev den 27. september 2005. Desuden har sagsøgeren erkendt at have modtaget skrivelsen som rekommanderet brev, og selskabet har i øvrigt vedlagt den som bilag til stævningen.

80 For det andet fremgår det af sagsakterne, at skrivelsen af 21. maj 2007, hvorved sagsøgeren blev informeret om afslutningen af revisionsproceduren, blev sendt som rekommanderet brev med modtagelseskvittering til den adresse, som sagsøgeren havde oplyst til Kommissionen den 25. februar 2002. Kommissionen kan ikke bebrejdes at have fulgt denne fremgangsmåde, når sagsøgeren ikke har meddelt Kommissionen, at selskabet fik ny adresse den 17. maj 2006. Dels fritager den blotte omstændighed, at kontraktperioden var udløbet, nemlig ikke sagsøgeren fra at skulle informere Kommissionen om selskabets adresseændring, eftersom der var indledt en revisionsprocedure. Dels er adresseangivelsen i e-mail-signaturen i sagsøgerens korrespondance med revisoren i 2006 ikke tilstrækkelig til at kunne anse Kommissionen for at være blevet korrekt informeret om adresseændringen, selv om revisoren videresendte e-mail-korrespondancen til Kommissionen (jf. i denne retning Domstolens dom af 5.6.1980, sag 108/79, Belfiore mod Kommissionen, Sml. s. 1769, præmis 6).

81 For det tredje har sagsøgeren foreholdt Kommissionen, at den har sendt flere andre dokumenter stilet til sagsøgeren til en forkert adresse, nemlig skrivelser om foreløbige oplysninger af 6. september 2007, debetnotaer af 22. oktober 2007 og en anden skrivelse af 9. januar 2008. Revisoren sendte endog udkastet til revisionsrapporten på Kommissionens vegne til en forkert adresse den 22. september 2006.

82 Det fremgår imidlertid af sagsakterne, at revisoren sendte sin foreløbige rapport den 22. september 2006 til den adresse, som sagsøgeren havde oplyst den 25. februar 2002, men at brevet denne gang kom retur. Revisoren sendte også denne rapport til sagsøgeren med elektronisk post to gange, den

22. september og den 6. november 2006, og sagsøgeren har bekræftet at have modtaget den på sidstnævnte tidspunkt. Tilsvarende sendte Kommissionen skrivelserne af 6. september 2007 og debetnotaerne af 22. oktober 2007 som rekommanderede breve med modtagelseskvittering til sagsøgeren til den adresse, som selskabet havde oplyst i 2002. Endelig bemærkes, at sagsøgeren ikke har fremlagt nærmere oplysninger om en skrivelse af 9. januar 2008, som skulle være blevet sendt til en forkert adresse, og som ikke er blandt sagsakterne.

83 Det fremgår af de foregående betragtninger, at Kommissionen ikke har udvist nogen forsømmelighed ved forsendelsen af skrivelser til sagsøgeren.

Om Kommissionens afvisning af at undersøge det bevismateriale, der blev fremlagt efter afslutningen af revisionsproceduren

84 Sagsøgeren er af den opfattelse, at Kommissionen skulle have taget hensyn til de bemærkninger, som selskabet fremsatte til revisionsrapporten den 9. november 2007 og den 3. juni 2008, og som følge heraf have genoptaget revisionsproceduren.

85 Det fremgår af sagsakterne, at sagsøgeren modtog revisionsrapporten den 6. november 2006, og at selskabet havde en frist på en måned til at fremsætte sine bemærkninger. Sagsøgerens økonomidirektør, som varetog kontakten med revisionsfirmaet, bad om en uges forlængelse af fristen med henblik på at kommentere rapporten, hvilket blev ham bevilget den 13. december 2006, men han fremsatte i sidste ende ingen bemærkninger på trods af to rykkerskrivelser af 10. og 17. januar 2007 samt af, at en yderligere anmodning om fristforlængelse den 17. januar 2007 blev ham bevilget. Således fremsatte sagsøgeren ingen bemærkninger til revisionsrapporten inden for den fastsatte frist.

86 Kommissionen indvilligede imidlertid i at undersøge de oplysninger, som sagsøgeren fremlagde den 9. november 2007 og den 3. juni 2008. Den meddelte dog sagsøgeren den 22. august 2008, at oplysningerne ikke tilførte nye omstændigheder, der kunne begrunde en genoptagelse af proceduren. Således behandlede Kommissionen i denne skrivelse af 22. august 2008 de af sagsøgeren fremførte argumenter og fastslog, at de ikke havde frembragt yderligere oplysninger, der kunne begrunde en genoptagelse af revisionsproceduren, eftersom de omhandlede spørgsmålet om Kommissionens kendskab til de for højt anslåede personaleudgifter og baggrunden herfor, men de indeholdt ikke noget grundlag for at godtgøre, at sagsøgeren ikke havde anslået dem for højt, hvilket ikke var tilladt i henhold til kontraktbestemmelserne.

87 Det fastslås som følge heraf, at Kommissionen tog hensyn til det bevismateriale, der blev fremlagt for den efter afslutningen af revisionsproceduren, og at argumentet om, at den havde nægtet at undersøge dette materiale, savner grundlag i de faktiske omstændigheder.

88 Det følger af de foregående betragtninger, at Kommissionen omhyggeligt og upartisk har undersøgt alle relevante omstændigheder i det foreliggende tilfælde, og at den dermed ikke har tilsidesat princippet om god forvaltningsskik.

89 Derfor skal det syvende anbringende forkastes, og følgelig må Europa-Kommissionen frifindes i det hele.

**Sagens omkostninger**

90 I henhold til artikel 87, stk. 2, i Rettens procesreglement pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom.

91 Sagsøgeren har tabt sagen og bør derfor pålægges at betale sagens omkostninger i overensstemmelse med Kommissionens påstand herom.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Sjette Afdeling):

**1) Europa-Kommissionen frifindes.**

**2) Applied Microengineering Ltd bærer sine egne omkostninger og betaler Kommissionens omkostninger.**

Kanninen Wahl Soldevila Fragoso

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 27. september 2012.

Underskrifter